

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У статті розглянуто роль дистанційного навчання в реаліях сучасного світу. Визначено, що система дистанційного навчання містить у собі певні структурні елементи, задача яких виконувати певні функції освітнього процесу. Виокремлено переваги та недоліки дистанційного навчання.

Ключові слова: дистанційне навчання; вища освіта; індивідуальний підхід; моральний стан.

Abstract

The article considers the role of distance learning in the realities of the modern world. It is determined that the distance learning system contains certain structural elements, the task of which is to perform certain functions of the educational process. The advantages and disadvantages of distance learning are highlighted.

Keywords: distance learning; higher education; individual approach; morale.

Вступ

Сучасний світ ставить перед вищою освітою все важчі і важчі завдання. Пандемія призвела до суттєвих змін в усіх сферах життя, і освіта не є виключенням. Викладачі вчилися, маючи певний досвід спілкування за допомогою електронних технологій та технічних засобів, трансформувати все своє спілкування зі студентами у віртуальний формат. Саме так було на початку пандемії, коли всі ЗВО перейшли на використання технологій дистанційного навчання. На сьогодні, у зв'язку з війною, ця форма навчання продовжує панувати у ЗВО. Педагогічні засади організації освітнього процесу стали предметом досліджень багатьох провідних науковців. Загальні аспекти наукового забезпечення дистанційного навчання висвітлено у працях багатьох учених (М. Жалдак, В.Биков, М.Карпенко, О.Навроцький, А.Турен та ін.).

Метою роботи є визначення переваг та недоліків використання дистанційних технологій в освітньому процесі ЗВО.

Результати дослідження

Сьогоднішні умови, а саме війна і пандемія, позбавили здобувачів вищої освіти можливості бути присутніми в аудиторіях, це диктують нагальну потребу у фахівцях, які є всебічно компетентними у своїй професійній діяльності, а особливо здатними до самоосвіти. Тому одним з способів покращити свої знання стала самоосвіта і студенти мають своїм обов'язком самостійно поглиблювати свої знання, в тому числі і вивчати новітні технології [1].

В сучасній науковій літературі термін «дистанційне навчання» трактується неоднозначно, що пов'язане перш за все, з відсутністю єдиного розуміння змісту базових визначень, пов'язаних з цим терміном. Проаналізувавши наведені тлумачення терміну можна констатувати, що спільним для них є самостійне, віддалене у просторі навчання студентів за розробленою викладачем траєкторією, взаємодіючи інтерактивно з викладачем в діалоговому режимі із залученням сучасних засобів ІТ [2]. З іншої сторони, дистанційне навчання – це добре організована й контрольована самоосвіта з використанням комп'ютерної техніки й комунікаційних мереж [3].

Реалізація загальних принципів самоосвітньої діяльності, а саме:

1) єдність самоосвітнього процесу, взаємозв'язок і залежність від інших форм навчальної роботи в навчальних закладах та поза ними;

2) виховний характер самоосвіти, адже у процесі самоосвіти висуваються і вирішуються як навчальні, так і виховні цілі, що забезпечує розвиток особистості;

3) педагогічно та психологічно обґрунтована, чітко спланована й науково організована самоосвітня діяльність є підґрунтям пізнавальної та навчально-практичної діяльності особистості;

4) принципи свідомості та активності самоосвітньої діяльності;

5) доступності та посильності;

6) міцності знань, засвоєних шляхом самоосвіти;

7) зв'язку теоретичних знань із практикою;

8) свідомої детермінованості самоосвіти, планування, чіткої організації, самоконтролю та самооцінки навчально-практичної діяльності, сприяє успішній організації самоосвіти студентів.

Основними суттєвими перевагами дистанційної форми навчання можна відзначити такі:

- Можливість навчатися в будь-який час. Студент, який навчається дистанційно, може самостійно вирішувати, коли і скільки часу впродовж семестру йому приділяти на вивчення матеріалу. Він буде для себе індивідуальний графік навчання.

- Можливість навчатися в будь-якому місці. Студенти можуть вчитися, не виходячи з дому чи офісу, перебуваючи в будь-якій точці планети, щоб розпочати навчання, необхідний лише комп'ютер із доступом до Інтернету. Відсутність необхідності щодня відвідувати навчальний заклад – безсумнівний плюс для людей з обмеженими можливостями, для тих, хто проживає у важкодоступних місцевостях, батьків із маленькими дітьми.

- Навчання без відриву від основної діяльності. Для навчання зовсім не обов'язково брати відпустку на основному місці роботи, виїжджати у відрядження. Також, дистанційно можна навчатися на декількох курсах чи в декількох ЗВО одночасно.

- Можливість навчатися у своєму темпі. Не обов'язково навчатися в тому ж темпі, що й інші студенти. Здобувач завжди може повернутися до вивчення більш складних питань, кілька разів подивитися відео-лекції, перечитати переписку з викладачем, а вже відомі йому теми може пропустити. Головне, успішно проходити проміжні та підсумкові атестації.

- Доступність навчальних матеріалів. Доступ до всієї необхідної літератури відкривається студентові після реєстрації в системі дистанційного навчання. Він може отримати навчальні матеріали електронною поштою. Зникає проблема нестачі чи відсутності підручників, навчальних посібників чи методичних матеріалів.

- Мобільність. Зв'язок із викладачами здійснюється різними способами: як on-line, так і off-line. Проконсультуватися з викладачем за допомогою електронної пошти іноді ефективніше та швидше, ніж призначити особисту зустріч при очному або заочному навчанні [3, 19].

- Індивідуальний підхід. При традиційному навчанні викладачеві досить важко приділити необхідну кількість уваги всім студентам групи, підлаштуватися під темп роботи кожного. Використання дистанційних технологій підходить для організації індивідуального підходу. Крім того, студент сам обирає собі темп навчання, він може оперативної отримати у викладача відповіді на виникаючі питання.

- Дистанційна освіта дешевша. Якщо порівнювати вартість навчання на заочній і дистанційній формах навчання, то дистанційна, скоріш за все, буде дешевшою. Студентові не доводиться оплачувати дорогу, проживання, а у випадку з зарубіжними ЗВО, йому не потрібно витратити кошти на візу та закордонний паспорт.

Але на жаль і є проблеми, за рік дистанційного навчання, що минув, «напрацьовано» й інші сумні традиції [4]. Наприклад, практика комунікувати з віртуальною аудиторією без візуального контакту. Це сприяє погіршенню результатів студентів, в силу того, що більшість з них частково або на постійній основі, відсутні чи займаються іншими справами. Тому, на нашу думку, важливим аспектом дистанційного навчання є саме присутність студента і відеозв'язок. Це могло б покращити засвоєння знань студентами.

Головним критерієм оцінювання студента під час дистанційного навчання, на нашу думку, має бути його бажання навчатися. Для цього можна застосовувати індивідуальне навчання, як форму контролю за успіхами і засвоєнням матеріалу. Для заохочення здобувачів освіти, має проводитися інтерактивне навчання, де студент може брати активну участь.

Важливим аспектом засвоєння знань, є ще психологічний стан студента, тому що дистанційне навчання було впроваджено саме через карантин, а в подальшому через війну. Через вище названі причини, моральний і психологічний стан студентів доволі важкий. Це має кардинальний вплив на засвоєння матеріалу.

Висновки

Отже, дистанційне навчання має як переваги так і недоліки. Головними перевагами, є зручність, економія часу і його компактне використання, можливість додатково вивчати тематику, яка саме зацікавила, залучення тимчасово переміщених осіб і здобувачів, в яких немає змоги відвідувати ЗВО до освітнього процесу.

Недоліками дистанційного навчання, ми вважаємо, є важкість заохочення студентів до навчання і відсутність змоги повноцінно контролювати їх присутність на заняттях. Крім того, немає змоги контролювати і надавати психологічну допомогу тим студентам, які її потребують.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Коваль А. Самоосвіта здобувачів вищої освіти. Організація освітнього процесу в умовах дистанційного навчання у вищій школі: методологія, методика, практика /А.Коваль, А. Леплинська // Тези доповідей Всеукраїнської науково-методичної конференції, Київ, 20 травня 2021. – С. 19-25.

2. Хом'юк І.В. Застосування інформаційно-комунікаційних технологій у процесі навчання вищої математики у технічних ЗВО / І. В. Хом'юк, С.А.Кирилащук, В.В.Хом'юк // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: педагогіка і психологія, 2022. – № 64. – С.21-28.

2. Коваль А. Дистанційне навчання: за і проти. Організація освітнього процесу в умовах дистанційного навчання у вищій школі: методологія, методика, практика/ А.Коваль, О.Шерегій // Тези доповідей Всеукраїнської науково-методичної конференції, Київ, 20 травня 2021. – С 25-27.

3. Присяжнюк Ю. Дистанційне навчання в контексті комунікації викладач – студент: проблема ефективності. Організація освітнього процесу в умовах дистанційного навчання у вищій школі: методологія, методика, практика. Тези доповідей Всеукраїнської науково-методичної конференції, Київ, 20 травня 2021. – 27-33.

Шаповал Денис Ігорович – аспірант кафедри комп'ютерних систем управління, факультет комп'ютерних систем та автоматики, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, Україна, e-mail: shapovaldenis97@gmail.com

Хом'юк Ірина Володимирівна – д. пед. н., професор, професор кафедри вищої математики, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: vikiravvh@gmail.com

Shapoval Denis I. – Postgraduate Student, Department of Computer Control Systems, Faculty of Computer Systems and Automation, Vinnitsa National Technical University, Vinnitsya, Ukraine, e-mail: shapovaldenis97@gmail.com.

Khomyuk Irina V. – Doctor of Science (Ped.), Professor of Higher Mathematics Department, Vinnitsya National Technical University, Vinnitsya, e-mail: vikiravvh@gmail.com